

**การจัดการขยะฐานศูนย์การประยุกต์แนวความคิดของเทศบาลตำบลปริก
เพื่อการรักษาสีสิ่งแวดล้อมและสร้างเสริมสุขภาพชุมชน
(Zero Waste Management of Prik Municipality for Environmental Conservation
and Healthy Promotion in Community)**

เทศบาลตำบลปริก ได้รับการจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของ
สุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. 2542 ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116 ตอนที่ 9 ก. วันที่ 24
กุมภาพันธ์ 2542 โดยมีผลบังคับใช้เมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา
เป็นต้น ไปคือ ตั้งแต่วันที่ 24 พฤษภาคม 2542 โดยยกฐานะสุขาภิบาลปริก เป็นเทศบาลตำบลปริก

1. ข้อมูลพื้นฐานเทศบาลตำบลปริก

1.1 มิติด้านที่ตั้ง พื้นที่ และอาณาเขต (Location, Area, and Boundary Dimension)

ที่ตั้งของเทศบาลตำบลปริก ตั้งอยู่หมู่ที่ 3 ตำบลปริก อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา ซึ่งอยู่ทาง
ตอนใต้ของจังหวัดสงขลา ห่างจากที่ว่าการอำเภอสะเดา ระยะทางประมาณ 8 กิโลเมตร ห่างจากตัว
จังหวัดสงขลา ระยะทางประมาณ 63 กิโลเมตร

พื้นที่ของเทศบาลตำบลปริกทั้งหมด เป็นพื้นที่เดิมของสุขาภิบาลปริก ประมาณ 4.8 ตาราง
กิโลเมตร

อาณาเขตของเทศบาลตำบลปริกเป็นดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับหมู่ที่ 3 และหมู่ที่ 6 องค์การบริหารส่วนตำบลปริก
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับหมู่ที่ 2 หมู่ที่ 3 และหมู่ที่ 5 องค์การบริหารส่วนตำบลปริก
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับคลองอู่ตะเภา
ทิศใต้	ติดต่อกับหมู่ที่ 5 และหมู่ที่ 7 องค์การบริหารส่วนตำบลปริก

1.2 มิติด้านประชากร (Demography Dimension)

ตามสถิติการทะเบียนราษฎร ณ วันที่ 30 เมษายน 2551 มีจำนวนประชากร 6,077 คน ชาย
2,983 คน หญิง 3,094 คน มีครัวเรือนทั้งหมด 1,538 ครัวเรือน ความหนาแน่นของประชากร 0.0012
คนต่อ 1 ตารางเมตร

1.3 มิติด้านโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure Dimension)

1.3.1 การคมนาคมและการจราจร (Transportation and Traffic)

การคมนาคมขนส่ง มีทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 4 (ถนนกาญจนาภิเษก) เป็นถนนสายยุทธศาสตร์จากอำเภอหาดใหญ่ ผ่านเขตเทศบาลตำบลปรีก ไปยังอำเภอสะเดา และเป็นถนนสายนานาชาติ (International Road) หรือทางหลวงสายเอเชีย เป็นเส้นทางสี่ช่องจราจรที่ค่อนข้างคับคั่ง โดยเฉพาะรถขนส่งสินค้าสิบล้อ รถพ่วง ขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ ส่วนถนนที่ใช้สัญจรไปมาในเขตเทศบาล ตำบลและหมู่บ้านมีทั้งถนนลาดยาง ถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก ถนนหินคลุกลูกรัง สามารถใช้สัญจรไปมาติดต่อกันทั้งในเขตเทศบาลและชุมชนใกล้เคียงได้อย่างสะดวก

แม่น้ำหรือคลองที่ไหลผ่านพื้นที่เทศบาลตำบลปรีกคือ คลองอู่ตะเภา คลองปรีก และคลองต้นขนุน

การจัดการขนส่งมวลชน ทางเทศบาลตำบลปรีกไม่มีการจัดการขนส่งมวลชนระบบขนส่งมวลชนมีรถประจำทาง (รถประจำทาง รถบัส รถสองแถว และรถตู้โดยสารปรับอากาศ) สายหาดใหญ่-สะเดา และสายหาดใหญ่-ปาดังเบซาร์ และการคมนาคมขนส่งภายในเขตเทศบาลใช้บริการรถจักรยานยนต์รับจ้างหรือรถยนต์ รถจักรยานยนต์ส่วนบุคคล

1.3.2 การประปา (Water Supply)

หน่วยงานที่เป็นเจ้าของกิจการประปาคือ เทศบาลตำบลปรีก มีจำนวนครัวเรือนที่ใช้น้ำประปา 524 ครัวเรือน ซึ่งน้ำประปาที่ผลิตได้ 105 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน และน้ำประปาที่ใช้เฉลี่ย 75 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน และแหล่งน้ำดิบที่ใช้ผลิตน้ำประปาคือ ใช้น้ำใต้ดินและแหล่งน้ำดิบสำรองคลองอู่ตะเภาและคลองปรีก

1.3.3 การไฟฟ้า (Electric Works)

ทางเทศบาลตำบลปรีกได้รับบริการไฟฟ้าจากการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอสะเดา และมีโรงไฟฟ้าแรงสูงคลองแงะตั้งอยู่ในเขตเทศบาล โดยจำนวนครัวเรือนที่ใช้ไฟฟ้า 1,518 ครัวเรือน พื้นที่ที่ได้รับบริการไฟฟ้า ร้อยละ 95 ของพื้นที่ทั้งหมด และไฟฟ้าสาธารณะ (ไฟฟ้าส่องสว่าง) จำนวน 390 จุด ครอบคลุมถนน 40 สาย

1.3.4 การสื่อสาร (Communication)

เทศบาลตำบลปรีกจัดบริการสาธารณะเกี่ยวกับการสื่อสาร โดยมีโทรศัพท์ส่วนบุคคลในพื้นที่จำนวน 280 หมายเลข โทรศัพท์สาธารณะในเขตพื้นที่ 13 แห่ง ชุมสายโทรศัพท์ในเขตพื้นที่ 1 แห่ง และจำนวนเลขหมายที่สามารถให้บริการได้สูงสุดบริษัททีทีเอ็นดีที 1,000 เลขหมาย เปิดให้บริการ 250 เลขหมาย

ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขหรือที่ให้บริการด้านไปรษณีย์ในพื้นที่เป็นที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขเอกชน 1 แห่ง มีระบบเสียงตามสายในพื้นที่ให้บริการได้ครอบคลุมร้อยละ 40

ของพื้นที่ และหน่วยงานที่มีขายวิทยุสื่อสารในพื้นที่ได้แก่ สถานีตำรวจยุทธศาสตร์ตำบลปริก
สถานีอนามัยปริก และศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเทศบาลตำบลปริก

1.3.5 ลักษณะการใช้ที่ดิน (Land Used)

ลักษณะการใช้ที่ดินประเภทต่างๆ ในเขตพื้นที่และขนาดพื้นที่โดยประมาณ ดังนี้
พื้นที่พักอาศัย 0.4352 ตารางกิโลเมตร (หรือคิดเป็นร้อยละ 9.07) พื้นที่ทำกิน 4.0248 ตาราง
กิโลเมตร (หรือคิดเป็นร้อยละ 83.85) และพื้นที่รกร้างว่างเปล่า/ไม่ได้ทำประโยชน์ 0.34 ตาราง
กิโลเมตร (หรือคิดเป็นร้อยละ 7.08)

1.4 มิติด้านเศรษฐกิจ (Economy Dimension)

1.4.1 โครงสร้างทางเศรษฐกิจ การประกอบอาชีพของประชาชนอาชีพหลักของ
ประชาชนในเขตเทศบาลจำแนกเป็น ทำสวนยางพารา ร้อยละ 65 ทำสวนผลไม้ ร้อยละ 10 รับจ้าง
ร้อยละ 14 ค้าขาย ร้อยละ 10 และอื่นๆ ร้อยละ 1

1.4.2 การเกษตรกรรม ลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกรรมในเขตเทศบาลตำบลปริก
ส่วนใหญ่ทำสวนยางพาราและสวนไม้ผล ผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญ คือ ลองกอง ซึ่งเกษตรกร
นิยมปลูกกันมากขึ้นและมีการรวมกลุ่มตลาดผลไม้ (ชมรมชาวสวนผลไม้เทศบาลตำบลปริก)
ยางพารา และผลไม้อื่นๆ เช่น ส้มโชกุน เงาะ มังคุด มะพร้าวอ่อน กุ้ง ส้มโอ

1.4.3 การพาณิชย์กรรมและบริการ เทศบาลตำบลปริกมีสถานประกอบการด้าน
พาณิชย์กรรม ดังนี้ สถานีบริการน้ำมัน จำนวน 1 แห่ง ตลาดสดเอกชน จำนวน 1 แห่ง ตลาดกลาง
เทศบาล จำนวน 1 แห่ง ร้านอาหาร จำนวน 23 แห่ง ร้านค้าสะสมอาหาร จำนวน 60 ร้าน และร้านค้า
ที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ จำนวน 57 ร้าน

สถานประกอบการด้านบริการ มีสถานที่จำหน่ายอาหาร ตาม พ.ร.บ.สาธารณสุข
20 แห่ง และไม่มีสถานประกอบการด้านบริการ

1.4.4 การอุตสาหกรรม เทศบาลตำบลปริกมีโรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็ก จำนวน 1
แห่ง

1.4.5 การท่องเที่ยว ลักษณะแหล่งท่องเที่ยว เขตเทศบาลตำบลปริก เป็นเมืองผ่าน มีทาง
หลวงแผ่นดิน หมายเลข 4 (ถนนกาญจนวนิช) เป็นเส้นทางยุทธศาสตร์ขนส่งสินค้าไปยังประเทศ
มาเลเซีย สิงคโปร์ ทำให้เป็นเส้นทางที่มีผู้สัญจรไปมามากมาย และบางส่วนจะแวะรับประทานอาหาร
อาหารซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นอาหารอิสลาม แวะซื้อผลไม้ เช่นลองกองของท้องถิ่น และเป็นการ
ส่งเสริมการค้าขาย ส่งเสริมอาชีพ และส่งเสริมการท่องเที่ยว

1.4.6 การปศุสัตว์ ลักษณะการประกอบการปศุสัตว์ในเขตเทศบาลตำบลปริก เป็นการ
เลี้ยงในครอบครัว เช่น โค ไก่ แพะ เป็นต้น

1.5 มิติด้านสังคม (Social Dimension)

1.5.1 ชุมชน เทศบาลตำบลปริกมีชุมชน จำนวน 7 แห่ง จำนวนบ้าน 1,538 หลังคาเรือน จำนวนประชากรในชุมชน รวม 6,077 คน (ชาย 2,983 คน หญิง 3,094 คน) ข้อมูลประจำเดือน เมษายน 2551 ดังนี้ ชุมชนตลาดปริก ชุมชนสวนหม่อม ชุมชนตลาดใต้-บ้านกลาง ชุมชนร้านใน ชุมชนปริกใต้ ชุมชนปริกตก และชุมชนทุ่งออก

1.5.2 ศาสนา ผู้นับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ 90 ของจำนวนประชากรทั้งหมดในเขตเทศบาล มีมัสยิดจำนวน 7 แห่ง คือ มัสยิดกลาง (ชุมชนทุ่งออก) มัสยิดตลาดใต้ (ชุมชนตลาดใต้-บ้านกลาง) มัสยิดคาหอนอาหมัน (ชุมชนร้านใน) มัสยิดมุฮิบบิน (ชุมชนสวนหม่อม) มัสยิดบ้านปริกตก (ชุมชนปริกตก) มัสยิดนูริลสุต้า (ชุมชนปริกตก) บาลายปริกใต้ (ชุมชนสวนหม่อม) ส่วนผู้นับถือศาสนาพุทธร้อยละ 10 ของจำนวนประชากรทั้งหมดในเขตเทศบาล มีศาลเจ้ายังไม่จดทะเบียน 2 แห่ง คือ ศาลเจ้าจินตงโจ้วซือ (ชุมชนตลาดปริก) และศาลเจ้าฮกเต็ก (ชุมชนตลาดปริก) ศูนย์ฝึกธรรมะ 1 แห่ง ไม่มีวัด

1.5.3 วัฒนธรรม มีประเพณีท้องถิ่นที่สำคัญ ดังนี้

1.5.3.1 ประเพณีวัฒนธรรมไทยพุทธ มุ่งงานทำบุญตักบาตรวันขึ้นปีใหม่ (เดือน มกราคม) ประเพณีสงกรานต์ (เดือน เมษายน) งานสมโภชและถวายเทียนพรรษา (เดือน กรกฎาคม)

1.5.3.2 ประเพณีวัฒนธรรมไทยมุสลิมมีงานวันเมาลิดิลนบี (ประมาณเดือน มิถุนายน) การถือศีลอด วันอิดิลฟิตรี - อิดิลอฎฎฮา การเข้าสู่ันต์ห่ม

1.5.3.3 ประเพณีวัฒนธรรมเชื้อสายจีน มีวันสารทจีน วันตรุษจีน วันไหว้พระจันทร์

1.5.4 การศึกษา ในเขตเทศบาลตำบลปริก มีสถานศึกษา 5 แห่ง คือ โรงเรียนบ้านปริก โรงเรียนบ้านปริกใต้ โรงเรียนพัฒนาศาสตร์มูลนิธิ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดคาหอนอาหมัน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดมุฮิบบิน

1.5.5 การกีฬาและนันทนาการ มีสนามกีฬาเอนกประสงค์ คือ สนามกีฬากลางเทศบาล ลานกีฬาชุมชนทุ่งออก ลานกีฬาโรงเรียนบ้านปริก ลานกีฬาโรงเรียนบ้านปริกใต้

1.5.6 การสาธารณสุข ในเขตเทศบาลตำบลปริก มีการให้บริการทางสาธารณสุข คือ สถานีอนามัยปริก 1 แห่ง ศสมช. 5 แห่ง ร้านขายยา 1 แห่ง มีบุคลากรด้านสาธารณสุขจำแนกเป็น เจ้าหน้าที่สถานีอนามัยปริก 5 คน อสม. 99 คน และเจ้าหน้าที่ของเทศบาล 1 คน

1.5.7 การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีระบบการช่วยเหลือเมื่อเกิดวาทภัยและอุทกภัย ความสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินจากเหตุเพลิงไหม้ นอกจากนี้มีอุปกรณ์สำหรับการดำเนินงาน ประกอบด้วยรถยนต์ดับเพลิง จำนวน 1 คัน (ขนาดความจุ 2,500 ลิตร) รถยนต์บรรทุกน้ำ จำนวน 2 คัน (ขนาดความจุ 5,000 ลิตร และขนาดความจุ 12,000 ลิตร) รถยนต์กู้ภัย จำนวน 1 คัน (ชนิด 6 ล้อ) เครื่องสูบน้ำ จำนวน 6 เครื่อง แยกเป็น เครื่องสูบน้ำ พญานาค จำนวน 2 เครื่อง เครื่องสูบน้ำขนาด

กลาง จำนวน 2 เครื่อง เครื่องสูบน้ำชนิดหีบหาม จำนวน 1 เครื่อง และเครื่องสูบน้ำขนาดเล็ก (ไครโว) จำนวน 1 เครื่อง นอกจากนี้ยังมี ถังเคมีดับเพลิง จำนวน 64 ถัง เจ้าหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จำนวน 1 คน พนักงานดับเพลิง จำนวน 8 คน อาสาสมัครป้องกันและบรรเทา สาธารณภัย จำนวน 55 คน (อปพร.ปี พ.ศ. 2549 / อบรมทบทวน ปี พ.ศ. 2550)

1.5.8 สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

1.5.8.1 ภูมิอากาศ ลักษณะภูมิอากาศเป็นแบบมรสุมเขตร้อน โดยมีอากาศไม่ร้อนจัดจนเกินไป สามารถแยกได้เป็น 2 ฤดู คือ ฤดูร้อนกับฤดูฝน

1.5.8.2 แหล่งน้ำ มี คลอง 3 สาย คือ คลองอุตะเกา เป็นแนวกั้นระหว่างชุมชนบ้านในกับองค์การบริหารส่วนตำบลปรัก คลองปรัก มีความยาวประมาณ 6 กิโลเมตร และคลองต้นขนุน

1.5.8.3 การระบายน้ำ มีพื้นที่น้ำท่วมถึง คิดเป็นร้อยละ 50 ของพื้นที่ทั้งหมด ระยะเวลาเฉลี่ยที่น้ำท่วมขังนานที่สุด 5 วัน ประมาณช่วงเดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม (ในฤดูฝน น้ำท่วมเฉลี่ยปีละ 2 ครั้ง) ซึ่งทางเทศบาลตำบลปรักจัดให้มีอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ในการแก้ปัญหา น้ำท่วมขังดังนี้ เครื่องสูบน้ำ พญานาค จำนวน 2 เครื่อง เครื่องสูบน้ำชนิดหีบหาม จำนวน 1 เครื่อง เครื่องสูบน้ำขนาดกลาง จำนวน 2 เครื่อง และเครื่องสูบน้ำขนาดเล็ก (ไครโว) จำนวน 1 เครื่อง

1.5.8.4 ขยะในท้องที่รับผิดชอบของเทศบาลตำบลปรักมีปริมาณขยะ 3 ตัน/วัน โดยรถยนต์ที่ใช้จัดเก็บขยะ รวม 2 คัน แยกเป็น รถยนต์เก็บขนขยะ ขนาดความจุ 12 ลบ.ม. และ รถยนต์บรรทุกขยะแบบอัดท้าย ขนาดความจุไม่น้อยกว่า 10 ลูกบาศก์เมตร โดยขยะที่เก็บขนได้ จำนวน 3 ตัน/วัน ขยะที่กำจัดได้ จำนวน 3 ตัน/วัน กำจัดโดยวิธีกองบนพื้น/ฝังกลบเป็นครั้งคราว

สำหรับที่ดินสำหรับกำจัดขยะที่กำลังใช้อยู่ จำนวน 8 ไร่ ตั้งอยู่ หมู่ที่ 4 ตำบลปรัก (เขตองค์การบริหารส่วนตำบลปรัก) ห่างจากเขตเทศบาลเป็นระยะทาง 3 กิโลเมตร ที่ดินสำหรับกำจัดขยะที่ใช้ไปแล้ว จำนวน 1 ไร่ เหลือที่ดินกำจัดขยะได้อีก จำนวน 7 ไร่ คาดว่าจะสามารถกำจัดขยะได้อีก 5 ปี สภาพการเป็นเจ้าของที่ดินสำหรับกำจัดขยะท้องถิ่นจัดซื้อเอง เมื่อ พ.ศ. 2537 ราคา 321,103 บาท ส่วนที่ดินสำรองที่เตรียมไว้สำหรับกำจัดขยะ ยังไม่มี

1.6 มิติด้านการเมืองและการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น (Local Governance and Administration Dimension)

1.6.1 โครงสร้างและอัตรากำลังในการบริหารงานของเทศบาลตำบลปรัก ประกอบด้วยสภาเทศบาลตำบลปรัก ประกอบด้วยสมาชิกสภาเทศบาล จำนวน 12 คน มาจากการเลือกตั้งของทั้ง 2 เขตการเลือกตั้ง ดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี สมาชิกสภาเทศบาลประกอบด้วย

1. นายอับดุลรอซัก หวันเต๊ะ ประธานสภาเทศบาล
2. นายโกศล จิตต์พันธ์ รองประธานสภาเทศบาล

3. นายยุสบ หมดเลียด สมาชิกสภาเทศบาล
4. นายคูไฮเลก โต๊ะหิม สมาชิกสภาเทศบาล
5. นายอมร ยี่จุน สมาชิกสภาเทศบาล
6. นายอาหลี หมดหนี สมาชิกสภาเทศบาล
7. นายชัยยุทธ์ ไชยณรงค์ สมาชิกสภาเทศบาล
8. นายฟาริด เบ็ญมุสา สมาชิกสภาเทศบาล
9. นายยะโกบ หวังมุสา สมาชิกสภาเทศบาล
10. นายประมินทร์ มู่หะหมัด สมาชิกสภาเทศบาล
11. นายสุนันยามาน หมดเลียด สมาชิกสภาเทศบาล
12. นายหาบ สุวรรณ โฉน สมาชิกสภาเทศบาล

เทศบาลตำบลปรีกมีนายสุรียา ยี่จุน เป็นนายกเทศมนตรีตำบลปรีก และรองนายกเทศมนตรี 2 คน เลขาธิการฯ และที่ปรึกษาฯ ซึ่งนายกเทศมนตรีแต่งตั้ง ประกอบด้วย

1. นายอุสมาน หวันละเบ๊ะ รองนายกเทศมนตรี
2. นายกอเส็ม คาอี รองนายกเทศมนตรี
3. นายนที หมีโอด เลขาธิการนายกเทศมนตรี
4. นายไชยงค์ มณีรุ่งสกุล ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี

การจัดส่วนการบริหาร ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการกำหนดส่วนราชการของเทศบาล พ.ศ.2541 ได้จัดส่วนราชการ เทศบาลขนาดกลาง ดังนี้

1. สำนักปลัดเทศบาล
2. กองคลัง
3. กองช่าง
4. กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
5. กองการศึกษา
6. กองสวัสดิการสังคม
7. กองวิชาการและแผนงาน
8. กองการประปา

1.6.2 การคลังท้องถิ่น

การบริหารรายรับและรายจ่ายในปีงบประมาณที่ผ่านมา เปรียบเทียบย้อนหลัง 3 ปี

รายการ	ปี พ.ศ.		
	พ.ศ. 2548	พ.ศ. 2549	พ.ศ. 2550
รายรับ	34,565,124.83	32,616,741.87	33,620,459.10
รายจ่าย	32,794,561.30	28,675,002.95	23,710,557.85
เงินอุดหนุนเฉพาะกิจ	-	4,004,483.00	11,244,688.00
เงินกู้พิเศษกระดุนเศรษฐกิจ	-	-	-

1.6.3 การดำเนินกิจการพาณิชย์ของเทศบาลตำบลปริก เทศบาลตำบลปริกดำเนินกิจการพาณิชย์ คือ กิจการประปาโดยใช้แหล่งน้ำดิบจากบ่อบาดาลซึ่งให้บริการน้ำประปาในชุมชนตลาดปริก ชุมชนตลาดใต้-บ้านกลาง ชุมชนร้านโน ชุมชนปริกตก และชุมชนทุ่งออกบางส่วน รวมครัวเรือนที่ใช้น้ำประปาจำนวน 524 ครัวเรือน อัตรากำลังผลิต 500 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน แต่ไม่สามารถให้บริการน้ำประปาครอบคลุมทุกชุมชนได้ เนื่องจากกำลังผลิตไม่เพียงพอ

1.6.4 บทบาทและการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมทางการเมืองและการบริหาร เทศบาลตำบลปริกได้มุ่งเน้นและให้ความสำคัญในการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาในทุกด้านและส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและการบริหาร ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมแก้ไขปัญหา ร่วมติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานของเทศบาลอย่างต่อเนื่อง และเป็นรูปธรรม โดยจัดตั้งชุมชนขึ้นเพื่อเป็นตัวแทนของชุมชน ร่วมพัฒนาชุมชนของตนเอง เกี่ยวกับความเป็นอยู่ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ให้ดีขึ้นทำหน้าที่ประสานงานระหว่างหน่วยงานราชการกับชุมชน และเป็นแกนนำของชุมชนในการพัฒนา ซึ่งในเขตเทศบาลมีชุมชนจำนวน 7 ชุมชน โดยแต่ละชุมชนมีคณะกรรมการประสานงาน ประกอบด้วย

ชุมชนตลาดปริกคณะกรรมการประสานงาน นางศิริขวัญ อนันตพันธ์ นายนำพลของใยและนางมาลี อธิการโกวิทย์

ชุมชนสวนหม่อม คณะกรรมการประสานงาน นางรื้อชีดี๊ะ มาลินี นายสุชาติ หมัดเลียดและนางวาสนา หมี่โคด

ชุมชนตลาดใต้-บ้านกลาง คณะกรรมการประสานงาน นายชาการีญา หมัดเลียด นายโกมล หมัดหรีะและนางรอป๊ะ โตะหีม

ชุมชนร้านโน คณะกรรมการประสานงาน นายอัน เหลี่ยมหมั่น นายปฏิวัติ หมัดเลียด และนายครองศักดิ์ เหลี่ยมหมั่น

ชุมชนปริกใต้ คณะกรรมการประสานงาน นายเกียรติวัชร ละอองจิตร นายทวี ชาติ นางนดาภรณ์ สุวรรณนิตย์

ชุมชนปริกตก คณะกรรมการประสานงาน นายชนกิบลี โอกาส นายนิคม
หมัดหรีะและนางสุนีย์ หวันเต๊ะ

ชุมชนทุ่งออก คณะกรรมการประสานงาน ค.ต.นพดล นุ้ยโคด นางหัตยา ไบหมุด
และนายอภิชาติ ไบหมุด

1.6.5 การอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และสวัสดิการของ
ประชาชน

ศูนย์อำนวยความสะดวกป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลปริก ได้จัดทำแผนป้องกันภัย
พลเรือน เตรียมความพร้อมในทุก ๆ ด้าน ประกอบด้วย เทศบาลตำบลปริกตั้งอยู่ในบริเวณพื้นที่ราบ
ลุ่ม ทำให้ราษฎรในเขตเทศบาลต้องประสบอุทกภัยโดยเฉพาะในช่วงฤดูฝนระหว่างเดือนตุลาคม-
มกราคมของทุกปี จึงได้เตรียมความพร้อมเพื่อป้องกันภัยที่อาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา โดยมีเจ้าหน้าที่
ป้องกันฯ 2 คน พนักงานดับเพลิง 7 คน รถยนต์ดับเพลิง 1 คัน รถยนต์บรรทุกน้ำ 2 คัน รถยนต์กู้ภัย
จำนวน 1 คัน เครื่องดับเพลิงหามหาม 3 เครื่อง เครื่องสูบน้ำ 3 เครื่อง โดยมีการฝึกทบทวน ฝึกอบรม
ทบทวนอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) จำนวน 75 คน เพื่อเป็นกำลังเสริมและ
ช่วยเหลือเทศบาลอีกทางหนึ่ง นอกจากนี้ได้แต่งตั้งเจ้าหน้าที่เวรยามประจำเตรียมพร้อม รับแจ้งเหตุ
ด่วนสาธารณภัยตลอด 24 ชั่วโมง พร้อมปฏิบัติการป้องกันบรรเทาสาธารณภัย ยังมีหน่วยงานที่
รับผิดชอบเกี่ยวกับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลปริก คือ
เจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนปริก (สถานีตำรวจยุทธศาสตร์ตำบลปริก) สังกัดสถานีตำรวจภูธรอำเภอ
สะเดา (เทศบาลตำบลปริก, 2552 : ออนไลน์)

2. นโยบายการบริหารจัดการราชการท้องถิ่นเทศบาลตำบลปริก

สำหรับนโยบายที่สำคัญต่าง ๆ ของเทศบาลตำบลปริกจัดทำขึ้นมาจากพื้นฐานของความคิดของนายกเทศมนตรีตำบลปริกที่ว่า “นักการเมืองท้องถิ่นที่มีจิตวิญญาณในการพัฒนาสังคมเป็นที่ตั้ง และต้องการที่จะทำตัวให้เป็นส่วนหนึ่งของผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคม (Change Agent)”

องค์ประกอบของสาระสำคัญ ๆ ของนโยบายแต่ละด้านมีหลักการจัดลำดับความสำคัญที่ประสงค์ให้เกิดการเชื่อมโยงกับทิศทางการพัฒนาประเทศชาติ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 ที่ได้กำหนดวิสัยทัศน์ให้สังคมไทยเป็นสังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน (Green and Happiness society) คนไทยมีคุณธรรม นำความรู้ ใฝ่ทำดีทั่วโลก ครอบครัวอบอุ่นชุมชนเข้มแข็ง สังคมสันติสุข เศรษฐกิจมีคุณธรรม เสถียรภาพและเป็นธรรม สิ่งแวดล้อมมีคุณภาพและทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน อยู่ภายใต้ระบบบริหารจัดการประเทศที่มีธรรมาภิบาล ดำรงไว้ซึ่งระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และอยู่ภายใต้ประชาคมโลกอย่างมีศักดิ์ศรี

นอกจากนี้การกำหนดนโยบายสำคัญเร่งด่วนและนโยบายที่เกี่ยวข้องในด้านต่าง ๆ ได้คำนึงถึงนโยบายของรัฐบาล นโยบายของกลุ่มจังหวัด (สงขลา - สตูล) นโยบายระดับจังหวัด นโยบายของอำเภอสะเดา และนโยบายสาธารณะทั่วไปที่ได้รับฟังมาจากประชาชน และที่สำคัญคือการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตามสาขาการพัฒนาเทศบาลในแต่ละมิติ ซึ่งนำไปสู่การทำงานเชิงบูรณาการและการบริหารงานแบบ 360 องศา ที่ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้เป็นอย่างดี ซึ่งนโยบายสำหรับการบริหารจัดการเทศบาลตำบลปริกมีดังนี้

1. นโยบายด้านการเมืองและการบริหาร

1.1 พัฒนาเทศบาลตำบลปริกให้เป็นองค์กรธรรมาภิบาลและเป็นหน่วยบริการสังคมที่ดี มีมาตรฐาน ด้วยการส่งเสริมสนับสนุนการศึกษา การสร้างกระบวนการเรียนรู้ และการจัดการความรู้ (Knowledge Management: KM)

1.2 ส่งเสริมสนับสนุนกระบวนการมีส่วนร่วมทางการบริหารและการเมือง ภายใต้ระบอบประชาธิปไตย โดยพัฒนากลไกการทำงานในระบบสภาท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น ควบคู่ไปกับการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยของชุมชนและภาคประชาสังคม

1.3 ส่งเสริมสนับสนุนการขับเคลื่อนองค์กรชุมชนและคณะกรรมการ รวมทั้งการสร้างเสริมเข้มแข็งให้กับชุมชน เพื่อพัฒนายกระดับการขับเคลื่อนไปสู่ทิศทางของเมืองนำอยู่ ชุมชนนำอยู่ อย่างยั่งยืน

1.4 ประสานงานเพื่อก่อให้เกิดการสร้างเครือข่ายการทำงานทั้งภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่อำเภอสะเดา ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ภาคเอกชน องค์กรพัฒนา

เอกชน (NGOs) และชุมชนได้เข้าถึงการเฝ้าระวัง การตรวจสอบ และติดตามประเมินผล การดำเนินงานและการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลปริกได้ในทุกระดับ

1.5 สนับสนุนการพัฒนาองค์ความรู้ การนำเทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารมาใช้ในการพัฒนาองค์การ สนับสนุนงานวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ร่วมกับหน่วยงาน องค์กร และสถาบันการศึกษา

2. นโยบายด้านการพัฒนาสังคม

2.1 รมรค์ส่งเสริมกระบวนการสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรม การสร้างวินัย และจิตสาธารณะของคนในชุมชน

2.2 พัฒนาองค์ความรู้สู่ชุมชน สร้างชุมชนเทศบาลตำบลปริกให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา

2.3 ส่งเสริมและจัดทำแผนแม่บทชุมชน และแผนปฏิบัติการชุมชน การรวมกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน และการสร้างเครือข่ายการพัฒนาสังคมที่สอดคล้องกับมิตความเป็นเมืองนำอยู่ชุมชนนำอยู่อย่างยั่งยืน บนพื้นฐานของการสร้างความเข้มแข็งให้กับภาคประชาชนและชุมชน

2.4 ส่งเสริมการพัฒนาทักษะ และจัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ รวมทั้งการจัดสวัสดิการที่จำเป็นพื้นฐานสำหรับการพัฒนาเด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ และเชื่อมโยงการทำงานด้านสวัสดิการสังคมกับศูนย์พัฒนาสังคม 56 จังหวัดสงขลา เพื่อขับเคลื่อนเรื่องศูนย์บริการชุมชน (Community Service Center) แบบมีส่วนร่วม

2.5 ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาสังคมที่สอดคล้องกับทิศทางของการสร้างสุขภาวะแบบองค์รวม และการสร้างสังคมที่อยู่ดีมีสุข มีความเป็นทั้งบ้าน เมือง และชุมชนนำอยู่ในบริบทของท้องถิ่นเทศบาลตำบลปริก

3. นโยบายการพัฒนาการศึกษา ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม

3.1 ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนากระบวนการทางการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ด้วยการจัดการศึกษาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยปี 2550 สำหรับ เด็ก เยาวชน และประชาชนได้มีโอกาสเรียนฟรี เรียนดี และเรียนอย่างมีคุณภาพ

3.2 ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับศาสนศึกษา การปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา และการพัฒนาศาสนสถาน

3.3 สนับสนุนและส่งเสริมการสืบสานวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น

3.4 ส่งเสริมกิจกรรมการแข่งขันกีฬาทั้งภายในและภายนอกชุมชน รวมทั้งกิจกรรมอันเนื่องในโอกาสวันสำคัญของทางราชการ รัฐประเพณี และประเพณีท้องถิ่น

4. นโยบายการพัฒนาสาธารณสุขและส่งเสริมคุณภาพชีวิต

4.1 ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรระดับงานด้านการจัดการสุขภาวะชุมชนแบบองค์รวมให้เกิดการตระหนักรู้และตื่นตัวต่อการจัดการสุขภาวะภาคประชาชน โดยใช้กระบวนการด้านจัดการความรู้ (Knowledge Management) เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อน

4.2 ส่งเสริมการดำเนินกิจกรรมด้านการสร้างเสริมสุขภาพของประชาชน และการบริการสาธารณสุขขั้นพื้นฐาน มุ่งเน้นยุทธศาสตร์การสร้างนำซ่อม

4.3 สนับสนุนการควบคุมป้องกันการเผยแพร่ระบาดของโรคติดต่อ และโรคไม่ติดต่อ ที่อันตราย และการดูแลรักษาสุขภาพอนามัยของประชาชน โดยประชาชน เพื่อประชาชน

4.4 ส่งเสริมงานสุขภาพอนามัย และการจัดการสุขภาวะภาคประชาชน โดยผ่านกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขชุมชนเขตเมือง (อสม.)

4.5 พัฒนาปรับปรุงงานสุขภาพภิบาลสิ่งแวดล้อมในชุมชน ผู้ประกอบการ ร้านค้า ร้านอาหาร เพื่อเข้าสู่มาตรฐาน อาหารสะอาด รสชาติอร่อย

4.6 ส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมที่สอดคล้องกับการคุ้มครองผู้บริโภค

5. นโยบายการจัดระเบียบชุมชน

5.1 เสริมสร้างความเป็นชุมชนเข้มแข็ง และการพัฒนาชุมชนที่สอดคล้องกับแนวทางของความเป็น “บ้านเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน และสังคมอยู่ดีมีสุข”

5.2 ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมทางด้านการป้องกันบรรเทาสาธารณภัยและการรักษาความปลอดภัยในชุมชน สร้างเครือข่ายด้านการบริการช่วยเหลือฉุกเฉิน (EMS) หนึ่งตำบลหนึ่งทีมกู้ภัย ตำรวจชุมชน และงานอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.)

5.3 ส่งเสริมการสร้างวินัยจราจรและสนับสนุนกิจกรรมการจัดระเบียบจราจรในย่านชุมชน ตลอดจนมาตรการสร้างความปลอดภัยบนท้องถนน

6. นโยบายการพัฒนาทางเศรษฐกิจ

6.1 ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ภาคการเกษตร อุตสาหกรรมบริการ และพัฒนาอาชีพ ที่เหมาะสมกับสถานะและบริบทของท้องถิ่น

6.2 พัฒนาระดับ และกระตุ้นให้เกิดการพัฒนากระบวนการสร้างระบบเศรษฐกิจชุมชน

6.3 ส่งเสริมกิจกรรมที่สอดคล้องตามแนวทางเศรษฐกิจ

7. นโยบายการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

7.1 พัฒนาปรับปรุงระบบการบริการสาธารณูปโภค สาธารณูปการ โครงสร้างพื้นฐาน

7.2 เสริมสร้างมาตรการในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาหน้าท่วมขังในชุมชน

7.3 ส่งเสริมการพัฒนาภูมิทัศน์ ปรับปรุงย่านชุมชน และสถานที่ราชการ หน่วยต่าง ๆ ของเทศบาล และการจัดทำผังเมืองเทศบาลตำบลปริก ให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาบ้านเมืองที่น่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่

8. นโยบายการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและพลังงาน

8.1 รมรณรงค์ส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกสาธารณะทางด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและพลังงานแก่ประชาชน และชุมชน

8.2 พัฒนาระบบการองค์กรชุมชน ประชาชน และเยาวชน และการสร้างเครือข่ายการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และพลังงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วม ตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทางอันนำไปสู่การจัดการขยะฐานศูนย์ และการพัฒนาแนวทาง และรูปแบบการเปลี่ยนขยะเป็นพลังงานแก้ชีวิภาพ และการพัฒนา ค้นหาพลังงานทางเลือกในระดับชุมชน

8.3 ส่งเสริมสนับสนุนการเฝ้าระวัง และพัฒนาคลองปริกและคลองอู่ตะเภา ซึ่งเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญของชุมชนให้สามารถรองรับการใช้ประโยชน์ของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลปริกและพื้นที่อื่น ๆ ที่มีอาณาเขตติดต่อกันได้อย่างยั่งยืน

8.4 ส่งเสริมสนับสนุนกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขับเคลื่อนการจัดทำโครงการ และการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่มุ่งไปสู่การลดสถานะ โลกร้อน

8.5 การส่งเสริมสนับสนุนการจัดทำแผนพลังงานระดับชุมชนและครัวเรือน การรู้จักใช้พลังงานอย่างคุ้มค่า และการใช้พลังงานทางเลือก

8.6 ส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการลดสถานะ โลกร้อน รวมทั้งกิจกรรมทางด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและพลังงานในระดับชุมชน

จากนโยบายทั้ง 8 ประการของเทศบาลตำบลปริกมุ่งเน้นเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนและภาคส่วนต่าง ๆ อย่างจริงจัง และการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลปริกภายใต้การนำของนายกเทศมนตรีตำบลปริกและคณะผู้บริหารมุ่งเน้นให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของเทศบาลตำบลปริก ที่ว่า “เศรษฐกิจพอเพียง ร้อยเรียงวิถีชุมชน คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา ประชาสังคม สันติสุข”

3. กระบวนการจัดการขยะฐานศูนย์ (Zero Waste Management Procedure)

3.1 การสำรวจบริบทชุมชน

ด้วยกรอบภารกิจที่สำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องพัฒนาในหลากหลายมิติ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ศิลปะและวัฒนธรรม ตลอดจนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประกอบกับความรู้ความสามารถของคณะผู้บริหารเทศบาลตำบลปริกทำให้เกิดการศึกษายบริบทของชุมชน โดยเฉพาะการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาในชุมชนต่างๆ ของเทศบาลตำบลปริก ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ในพื้นที่ชุมชนต่างๆ ของเทศบาลตำบลปริกประสบปัญหาที่สำคัญๆ ประกอบด้วย

1. ปัญหายาเสพติด
2. ปัญหาโครงสร้างพื้นฐาน
3. ปัญหาขยะในชุมชน

สำหรับปัญหาขยะในชุมชน จากการศึกษาและรวบรวมข้อมูลด้วยการสังเกตและสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับประชาชนในชุมชนต่างๆ ในลักษณะเวทีชาวบ้าน ทำให้ทราบว่าปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาที่ประชาชนกำลังประสบความเดือดร้อนและกำลังเพิ่มความรุนแรงมากขึ้น ดังนั้นทางเทศบาลตำบลปริกจึงจำเป็นต้องเร่งดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวในรูปแบบและกระบวนการต่างๆ เพื่อช่วยเหลือและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในชุมชนอย่างเป็นระบบและมีผลดีต่อไป

3.2 การกำหนดหลักการเบื้องต้นเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหายขยะ

ทางเทศบาลตำบลปริกได้นำข้อมูลเกี่ยวกับปัญหายขยะที่รวบรวมได้จากชุมชนต่างๆ มาประกอบการพิจารณาแล้วกำหนดเป็นหลักการเบื้องต้นขึ้น ซึ่งหลักการเบื้องต้นที่สำคัญที่ทางคณะผู้บริหารได้กำหนดขึ้นคือ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของคนในชุมชน โดยอาศัยแนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจากฐานของชุมชนและประชาชนด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมจากภาคีพัฒนาต่างๆ เป็นสำคัญ

ภาคีพัฒนาที่เข้ามามีส่วนร่วมการขับเคลื่อนกิจกรรมการแก้ไขปัญหายขยะของเทศบาลตำบลปริก ประกอบด้วย ภาคชุมชนและประชาชน ภาคผู้นำชุมชน ภาคส่วนราชการ อาทิสํานักงานสิ่งแวดล้อมภาค สํานักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด ภาคสถาบันการศึกษา (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์) เป็นต้น

3.3 การสรรหาแนวทางกระตุ้นกระแสการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ

การกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหายขยะด้วยหลักการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของคนในชุมชน โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมจากภาคีพัฒนานั้น ทางเทศบาลตำบลปริกเล็งเห็นว่า การสร้างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะเป็นปัจจัยที่สำคัญที่มีผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

ของคนในชุมชน ซึ่งภาคีพัฒนาจากภาคสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาในพื้นที่เป็นภาคีพัฒนาสำคัญที่สามารถช่วยขับเคลื่อนองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะได้ จึงทำให้เกิดความร่วมมือระหว่างเทศบาลตำบลปริกและคณะกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยมีการศึกษาและวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ในท้องที่ความรับผิดชอบของเทศบาลตำบลปริกเกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

การอาศัยภาคีพัฒนาจากภาคสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาในพื้นที่ (คณะกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์) ซึ่งถือว่าเป็นภาคีพัฒนาภายนอกที่เข้าร่วมแก้ไขปัญหาขยะของเทศบาลตำบลปริก มีเหตุผลที่สำคัญคือ ทางเทศบาลตำบลปริกต้องการสร้างความตื่นตัวและตื่นตัวให้กับประชาชนในชุมชน ซึ่งถือว่าเป็นการสร้างกระแสการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะให้เกิดขึ้น

3.4 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมและกระบวนการเรียนรู้ในการจัดการขยะ

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมและกระบวนการเรียนรู้ในการจัดการขยะของเทศบาลตำบลปริกเป็นการดำเนินงานโดยผ่านทางกระบวนการศึกษาและการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ซึ่ง ดำเนินการโดยนักวิจัยจากคณะกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และทีมวิจัยฝ่ายชุมชนซึ่งเป็นประชาชนในชุมชนต่างๆ ของเทศบาลตำบลปริก ซึ่งขั้นตอนและผลของการดำเนินกิจกรรมหลักสามารถสรุปได้ดังนี้ (ปานกมล พิสิฐอรุณกุล, 2546: 146-152)

1. ขั้นเตรียมวิจัย

วัตถุประสงค์เพื่อกำหนดพื้นที่ศึกษาและบูรณาการนักวิจัยเข้ากับชุมชน ซึ่งพบว่าพื้นที่ชุมชนปริกตกมีความเหมาะสมจากลักษณะของชุมชนและความเป็นไปได้ในการได้รับความร่วมมือ และนักวิจัยมีการแนะนำตัวทั้งอย่างเป็นทางการ โดยการจัดประชุมกลุ่มเป้าหมายและไม่เป็นทางการเพื่อสร้างความคุ้นเคยและไว้วางใจจากชุมชน

2. ขั้นเตรียมทีมวิจัย

วัตถุประสงค์เพื่อนำโครงการวิจัยอย่างละเอียด ค้นหาอาสาสมัครในชุมชน และเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะให้แก่ทีมวิจัย ดังนี้

2.1 การอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะชุมชน โดยประกอบด้วยกิจกรรม 3 กิจกรรม กล่าวคือ กิจกรรมที่ 1 การให้ความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น กิจกรรมที่ 2 การให้ความรู้เกี่ยวกับปัญหาขยะ และการทำความเข้าใจปัญหาาร่วมกันระหว่างภาครัฐและประชาชน และกิจกรรมที่ 3 การแนะนำโครงการวิจัยและการรับ

สมัครทีมวิจัย ซึ่งพบว่า มีผู้สมัครเป็นทีมวิจัยฝ่ายชุมชน จำนวน 19 คน ซึ่งเป็นตัวแทนจากกลุ่ม
อาสาสมัครสาธารณสุขชุมชน (อสม.) กรรมการชุมชน และผู้นำชุมชน

2.2 การประชุมทีมวิจัยครั้งที่ 1 เพื่อให้ผู้เข้าร่วมทีมวิจัยทุกคนได้เข้าใจถึงบทบาท
และหน้าที่ของตนเองในฐานะทีมวิจัย เพื่อให้การดำเนินงานต่างๆ มีเป้าหมาย

2.3 การอบรมทีมวิจัยเรื่องการจัดการขยะครั้งที่ 1 เพื่อเพิ่มเติมความรู้ความเข้าใจ
เกี่ยวกับสถานการณ์ด้านขยะในปัจจุบัน และให้ทีมวิจัยทราบถึงประเภท แหล่งที่มา และผลกระทบ
ของขยะ ตลอดจนวิธีการกำจัดขยะที่ถูกสุขลักษณะ

2.4 การอบรมทีมวิจัยเรื่องการจัดการขยะครั้งที่ 2 เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจถึง
แนวความคิดและวิธีการในการลดปริมาณขยะ

3. ขึ้นศึกษาปัญหาขยะในชุมชน

3.1 ปริมาณและองค์ประกอบขยะของชุมชนปรกติ มีอัตราการผลิตเฉลี่ย 0.21
กิโลกรัมต่อวัน ขยะส่วนใหญ่เป็นเศษอาหาร เศษผัก ผลไม้ ใบไม้ รองลงมา ได้แก่ ถุงพลาสติก ขวด
แก้ว หากพิจารณาถึงการนำไปใช้ประโยชน์ พบว่า ขยะที่สามารถนำมาทำปุ๋ยหมักได้มีร้อยละ 59.9
ขยะที่สามารถขายได้ ร้อยละ 14.4 และขยะที่ไม่สามารถขายได้หรือทำปุ๋ยหมักได้มีเพียงร้อยละ
25.7 จากข้อมูลดังกล่าวหากชุมชนมีการจัดการขยะอย่างเหมาะสมตามการใช้ประโยชน์ จะสามารถ
ลดปริมาณขยะลงถึงร้อยละ 74.3

3.2 ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมของประชาชนด้านการจัดการขยะ พบว่า ส่วน
ใหญ่ที่มุ่งผลพวงในถังรองรับขยะของเทศบาล รองลงมาใช้วิธีเผาขยะเองในครัวเรือน สำหรับปัญหา
ที่พบในการจัดการขยะ ได้แก่ ปัญหาดังรองรับขยะไม่เพียงพอและชำรุด ปัญหาในการจัดเก็บขยะ
ปัญหาความสกปรก และปัญหาด้านวิธีการกำจัดขยะ ส่วนการคัดแยกขยะเกิดขึ้นหนึ่ง ไม่มีการคัด
แยกขยะโดยใช้เหตุผลว่า เนื่องจากไม่มีถังขยะสำหรับคัดแยกขยะในชุมชน ประชาชนมีความรู้
ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะ และเห็นว่าตนเองควรมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาขยะในชุมชน
ของตนมากที่สุด นอกจากนี้ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมที่เหมาะสมในการทิ้งขยะลงถังรองรับขยะ และ
พึงพอใจกับการจัดการขยะของเทศบาลตำบลปรกติในด้านค่าบริการในการจัดเก็บขยะและ
ช่วงเวลาในการจัดเก็บ อนึ่งการที่ทีมวิจัยฝ่ายชุมชนได้มีส่วนร่วมรวบรวมข้อมูลด้านขยะจากการลง
มือปฏิบัติการคัดแยกขยะ ในการหาปริมาณและองค์ประกอบ ทำให้เริ่มตระหนักถึงสภาพความ
สกปรกของขยะที่ทิ้งรวมกันโดยไม่มีการแยก ส่วนการมีส่วนร่วมในการสำรวจข้อมูลทำให้มี
โอกาสสังเกตสภาพแวดล้อมของชุมชนและสามารถกระตุ้นการตื่นตัวด้านขยะในชุมชนไปด้วย

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปประเด็นปัญหา โดยอาศัยข้อมูลเกี่ยวกับปริมาณ
และองค์ประกอบขยะ และข้อมูลความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมในการจัดการขยะของชุมชน
สามารถนำมาวิเคราะห์ เชื่อมโยง เพื่อให้เข้าใจถึงสภาพปัญหาการจัดการขยะ สรุปได้ดังนี้ 1)

รูปแบบการจัดการขยะของชุมชนปริกตก เริ่มจากบ้านเรือนสู่ถังรองรับขยะของเทศบาล และเก็บขน โดยรถขนขยะสู่สถานที่กำจัดขยะของเทศบาลตำบลปริก โดยเทศบาลจ้างแล้วฝังกลบและเผา บ้างเป็นครั้งคราว 2) สถานการณ์ด้านขยะและสาเหตุของปัญหาขยะในชุมชน สามารถสรุปเป็น 3 ประการสำคัญ คือ 1) ไม่มีการคัดแยก 2) การทิ้งขยะไม่เป็นที่เป็นทาง และ 3) มีการใช้ถุงพลาสติก จำนวนมาก

4. ขั้นศึกษาสำรวจหาแนวทางแก้ไข

4.1 ทีมวิจัยฝ่ายชุมชนเสนอให้จัดทำโครงการอบรมเรื่องขยะและสาธิตการทำปุ๋ยหมัก เพื่อนำเสนอข้อมูลสถานการณ์และสภาพปัญหาขยะแก่ชุมชน ระดมความคิดเห็นจากประชาชนในชุมชนถึงแนวทางแก้ไขปัญหาขยะ และอบรมและสาธิตการทำปุ๋ยหมักชีวภาพให้แก่ประชาชนในชุมชน

4.2 ระดมการมีส่วนร่วมเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาค้นหาผ่านโครงการอบรมความรู้ด้านขยะและสาธิตการทำปุ๋ยหมัก

4.3 การประเมินผลโครงการอบรมความรู้ด้านขยะและสาธิตการทำปุ๋ยหมัก สามารถระดมความคิดเห็นและให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการรับรู้ปัญหาและเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาในชุมชนของตนเอง

4.4 กระบวนการเรียนรู้ และการเริ่มก่อตัวของจิตสำนึกของทีมวิจัยชุมชน ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับทีมวิจัยฝ่ายชุมชนหลังการจัดกิจกรรมคือ ความกระตือรือร้น กำลังใจ และความมั่นใจในศักยภาพของตนเองเพิ่มขึ้น อีกทั้งเกิดการพัฒนาเรื่องกระบวนการเรียนรู้การจัดการขยะ

5. ขั้นเลือกแนวทางแก้ปัญหา

การเลือกแนวทางแก้ไขปัญหาด้านขยะในชุมชน ทีมวิจัยเห็นว่าควรมีการรณรงค์เรื่องความสะอาดก่อนเป็นอันดับแรก เนื่องจากเป็นปัญหาเร่งด่วน และมีพร้อมของทรัพยากรมากที่สุด ส่วนการประกวดบ้านน่าอยู่จะดำเนินการเมื่อได้รับงบประมาณสนับสนุนจากเทศบาลตำบลปริก จากนั้นมีการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อแก้ไขปัญหาขยะในชุมชน

6. ขั้นปฏิบัติตามแผน

โครงการที่ได้ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ คือ โครงการเดินรณรงค์ร่วมด้วยช่วยกันรักษาความสะอาดในชุมชน ซึ่งพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี แม้ว่าในวันรณรงค์จะไม่ได้เก็บขยะในทันทีที่ทีมวิจัยไปกระตุ้น แต่ในวันต่อมาพบว่า มีการนำถุงดำวางไว้หน้าบ้านเพื่อให้รถเก็บขนขยะมาดำเนินการเก็บขนต่อไป

7. การติดตามประเมินผลการแก้ไขปัญหา

หลังจากดำเนินโครงการรณรงค์ร่วมด้วยช่วยกันรักษาความสะอาดในชุมชน 1 ตำบลพบว่า ทีมวิจัยพอใจกับการดำเนินการแก้ปัญหาตามโครงการและประเมินว่าบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยชุมชนปรกติมีความสะอาดเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด และบ้านเรือนที่ไม่สะอาดได้มีการเก็บกวาดบริเวณบ้านของตนเอง และมีการเสนอให้มีการจัดกิจกรรมเช่นนี้ประจำ เพื่อให้เกิดการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

3.5 การยกระดับการพัฒนาจากการจัดการขยะทั่วไปสู่การจัดการขยะฐานศูนย์

จากการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและกระบวนการเรียนรู้ในการจัดการขยะของเทศบาลตำบลปรกติโดยใช้กระบวนการศึกษาและวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ทำให้เทศบาลตำบลปรกติตระหนักถึงความจำเป็นที่ต้องเร่งดำเนินการจัดการปัญหาขยะอย่างจริงจัง และแม้ว่าโครงการศึกษาและการวิจัยเชิงปฏิบัติการโดยนักวิจัยซึ่งเป็นภาคีพัฒนาจากภาคสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา และทีมวิจัยฝ่ายชุมชนจะสิ้นสุดลงไปแล้ว แต่ทางเทศบาลตำบลปรกติมีความประสงค์ที่จะให้เกิดความต่อเนื่องในกิจกรรมต่างๆ ด้วยการขับเคลื่อนของวิถีชุมชนเป็นสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อพิจารณาข้อมูลของปริมาณและองค์ประกอบของขยะจากการสุ่มขยะในชุมชนปรกติ เพื่อให้เห็นปริมาณของขยะที่แท้จริงของชุมชน ซึ่งจากการสุ่มดังกล่าวแล้วสามารถคัดแยกขยะเป็นดังนี้

1. ขยะอินทรีย์ ประมาณร้อยละ 60
2. ขยะมีมูลค่า ประมาณร้อยละ 25
3. ขยะที่ไม่สามารถนำมาขายหรือทำปุ๋ยหมักได้ ประมาณร้อยละ 15

จากสัดส่วนของขยะที่ปรากฏจึงทำให้เกิดต่อยอดโครงการพัฒนาท้องถิ่นขึ้น โดยเป็นการพัฒนาโครงการต่อเนื่องจากโครงการการจัดการขยะเป็นโครงการการจัดการขยะฐานศูนย์ของเทศบาลตำบลปรกติ โดยการศึกษาและสร้างแนวทางการจัดการขยะฐานศูนย์ด้วยกิจกรรมที่มุ่งเน้นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและก่อให้เกิดผลในเชิงประจักษ์

3.6 การวางกรอบแนวความคิดการจัดการขยะฐานศูนย์

การจัดการขยะฐานศูนย์ของเทศบาลตำบลปรกติจำเป็นต้องอาศัยกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและกระบวนการเรียนรู้ของประชาชนในชุมชนเช่นเดียวกับการจัดการขยะโดยทั่วไป แต่ลักษณะสำคัญที่ช่วยผลักดันให้เกิดความแตกต่างและสามารถดำเนินโครงการการจัดการขยะฐานศูนย์ของเทศบาลตำบลปรกติอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบคือ การวางกรอบแนวความคิดการจัดการขยะฐานศูนย์ ซึ่งเป็นทราบกันโดยทั่วไปว่า นายสุริยา ยีขุน นายกเทศมนตรีตำบลปรกติ และคณะเทศมนตรีเป็นผู้มีบทบาทและหน้าที่หลักในการวางกรอบแนวความคิดหลักเพื่อการจัดการขยะฐาน

ศูนย์ ซึ่งกรอบแนวความคิดหลักของเทศบาลตำบลปริก คือ 3 ขั้นตอนสู่การจัดการขยะฐานศูนย์ ประกอบด้วย

1. การจัดการต้นทาง
2. การจัดการกลางทาง
3. การจัดการปลายทาง

3.7 การสร้างเสริมการมีส่วนร่วมและกระบวนการเรียนรู้ตามแนวความคิด 3 ขั้นตอนสู่การจัดการขยะฐานศูนย์

การจัดการขยะฐานศูนย์ของเทศบาลตำบลปริกได้อาศัยกรอบแนวความคิด 3 ขั้นตอนสู่การจัดการขยะฐานศูนย์ ซึ่งในแต่ละขั้นตอนมีการกำหนดกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและกระบวนการเรียนรู้ของประชาชนในชุมชน ดังนี้

1. การจัดการต้นทาง มีการดำเนินกิจกรรมการสร้างความรู้ ความเข้าใจ และทดลองปฏิบัติ เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนในชุมชนอย่างต่อเนื่อง ด้วยการเดินรณรงค์และเคาะประตูบ้านบอกกล่าวถึงเรื่องราวเกี่ยวกับขยะและการจัดการขยะ ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวเป็นกิจกรรมที่ดำเนินการจากการร่วมมือร่วมแรงร่วมใจของเยาวชนอาสา อาสาสมัครสาธารณสุขชุมชน (อสม.) กรรมการชุมชน และผู้นำชุมชน ซึ่งในระยะแรกของการดำเนินโครงการพบว่า ประชาชนในชุมชนมักมีการกองขยะหรือเศษวัสดุเหลือใช้เพื่อรอการจัดเก็บจากทางเทศบาลจำนวนมาก แต่เมื่อมีการรณรงค์ประชาชนส่วนใหญ่มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทิ้งขยะ โดยพบว่า กองขยะหรือเศษวัสดุเหลือใช้ที่นำมาวางเพื่อรอการจัดเก็บจากทางเทศบาลมีจำนวนน้อยลง นอกจากนี้มีการส่งเสริมให้เกิดการทดลองเชิงเปรียบเทียบระหว่างบ้านที่เข้าร่วมโครงการและบ้านที่ไม่เข้าร่วมโครงการ ปรากฏว่า บ้านที่เข้าร่วมโครงการสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทิ้งขยะได้โดยบ้านดังกล่าวทิ้งขยะน้อยลง

2. การจัดการกลางทาง เป็นการดำเนินกิจกรรมที่สำคัญคือ ชนาคาขยะ โดยในระยะแรกใช้กลุ่มประชาชนหรือสมาชิกในกลุ่มต่างๆ ในการขับเคลื่อนชนาคาขยะ ซึ่งกิจกรรมหลักของชนาคาขยะคือการนำขยะที่มีการคัดแยกเรียบร้อยแล้วมาแลกกับไข่ โดยได้รับความสนใจจากเด็กและเยาวชน อย่างไรก็ตามในระยะต่อมาการดำเนินกิจกรรมของชนาคาได้ปรับเปลี่ยนจากบทบาทของประชาชนหรือสมาชิกในกลุ่มต่างๆ มาเป็นกลุ่มเด็กและเยาวชนในท้องถิ่นตำบลปริก เพราะกลุ่มประชาชนหรือสมาชิกในกลุ่มต่างๆ จำเป็นต้องไปประกอบอาชีพของตนเองจึงไม่มีเวลาว่างมากพอที่จะดำเนินกิจกรรมของชนาคาขยะ ประกอบกับระบบการแลกเปลี่ยนไม่เป็นที่ดึงดูดใจของคนทั่วไป ซึ่งปัจจุบันการดำเนินงานชนาคาขยะของเทศบาลตำบลปริกขับเคลื่อนโดยกลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีความกระตือรือร้นและมีจิตสาธารณะ โดยชนาคาขยะตั้งอยู่ในพื้นที่บริเวณบ้านของนางรพีอะ โตะหิม ผู้นำชุมชนตลาดใต้-บ้านกลาง และมีการพัฒนาระบบการแลกเปลี่ยนมา

เป็นระบบการซื้อขายด้วยการกำหนดราคาที่สุดค้องกับระบบตลาดรับซื้อขยะในพื้นที่ ซึ่งผลจากการเปลี่ยนแปลงระบบดังกล่าวทำให้ธนาคารขยะกลับมาได้รับความนิยมและสร้างกระแสการคัดแยกขยะเพื่อนำมาจำหน่ายอีกครั้ง

3. การจัดการปลายทาง สำหรับกิจกรรมของการจัดการปลายทางมาจากแนวความคิดที่ไม่ต้องการเพิ่มถังขยะ โดยมีการลดจำนวนถังขยะลงเรื่อยๆ เช่น จากเดิมถังขยะ 1 ใบต่อบ้าน 2 หลังปรับเปลี่ยนเป็นถังขยะ 1 ใบต่อบ้าน 3 หลัง และจะดำเนินการปรับเปลี่ยนไปในทิศทางดังกล่าวเรื่อยๆ ซึ่งแนวความคิดดังกล่าวทางเทศบาลตำบลปริกสามารถผลักดันให้เกิดผลในทางปฏิบัติได้แล้วส่วนหนึ่ง แต่อย่างไรก็ตามขยะที่เกิดขึ้นในชุมชนต่าง ๆ ของเทศบาลตำบลปริกก็จำเป็นต้องมีการจัดทิ้งในลักษณะฝังกลบ ซึ่งก่อนการฝังกลบเจ้าหน้าที่ของทางเทศบาลจะมีการคัดแยกขยะ เช่น ขยะอินทรีย์ กระจก แก้ว ขวดและถุงพลาสติก ปัจจุบันทางเทศบาลตำบลปริกปรับการกำจัดขยะต่อวันลดลงเหลือประมาณ 3-4 ตัน จากเดิมประมาณ 8 ตันต่อวัน ใช้รถขนขยะเพียง 1 คัน จากเดิมต้องใช้ถึง 2 คันต่อวัน และใช้เจ้าหน้าที่ประจำรถเพียง 5 คนเท่านั้น ทำให้เทศบาลตำบลปริกสามารถลดต้นทุนและค่าใช้จ่ายได้เป็นจำนวนมาก สำหรับแนวทางปฏิบัติที่สำคัญเกี่ยวกับการจัดการขยะอินทรีย์ การใช้น้ำหมักชีวภาพราดเพื่อทำปุ๋ยหมัก ส่วนขยะที่มีมูลค่าก็นำไปจำหน่ายต่อไป นอกจากนี้ทางเทศบาลตำบลปริกยังคงมีแนวความคิดเกี่ยวกับการนำขยะที่อยู่ในหลุมฝังกลบ โดยเฉพาะขยะพลาสติกกลับขึ้นมาแล้วหั่นและบดอัดเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

3.8 การจัดการขยะฐานศูนย์อย่างยั่งยืน

นอกเหนือจากการนำกรอบแนวความคิด 3 ขั้นตอนสู่การจัดการขยะฐานศูนย์นำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นทางการและต่อเนื่องแล้ว ทางเทศบาลตำบลปริกได้ดำเนินการพัฒนาการจัดการขยะฐานศูนย์ให้เกิดความยั่งยืนต่อไปในอนาคต โดยมีการกำหนดแนวทางการถ่ายทอดบทเรียนดังนี้

1. ถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจและสร้างจิตสำนึกร่วมกันของคนในชุมชน โดยมีการดำเนินการปรับหากไม่ดำเนินการตามกฎหมายหรือระเบียบของทางเทศบาล โดยผู้นำจะต้องกล้าที่จะเผชิญกับปัญหาและต้องผลักดันอย่างจริงจัง นอกจากนี้จะต้องแสดงภาพให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเส้นทางเดินของขยะอย่างแท้จริง และสร้างความน่าเชื่อถือในนโยบายหรือแนวทางปฏิบัติโดยกระบวนการมีส่วนร่วม โดยเฉพาะการส่งผ่านทางกิจกรรมของสถาบันการศึกษา โดยทางเทศบาลตำบลปริกถือว่า “ความรู้ คือ กุญแจสำคัญในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคน”

2. การค้นหาผู้ที่จะช่วยเหลือเกื้อกูลเกี่ยวกับการจัดการขยะฐานศูนย์ของเทศบาลตำบลปริกจากองค์กรหรือหน่วยงานภายนอก

3. การกำหนดนโยบายให้ชัดเจนและการขยายให้กระจายสู่แผนปฏิบัติการอย่างชัดเจน อาจกล่าวได้ว่า เน้นการนำนโยบายมาบรรจุในแผนปฏิบัติการ โดยกระบวนการวางแผน ซึ่งเทศบาล ตำบลปริกถือว่านโยบายเป็นตัวช่วยการสร้างโจทย์ในการทำงาน

4. การจัดทำจัดการความรู้ (Knowledge Management: KM) ระดับองค์กรและชุมชน โดยการสรุปบทเรียนที่เน้นสามารถตอบคำถามที่ว่า ทำแล้วได้อะไร แล้วจะทำอะไรต่อ เพื่อลดความซ้ำซากของการแก้ไขปัญหา ซึ่งแต่เดิมสภาพการอยู่อาศัยของคนในชุมชนต่างๆ มีลักษณะต่างคนต่างอยู่ แต่ปัจจุบันเมื่อมีการจัดการความรู้เกิดขึ้นจึงเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เช่น การทำน้ำหมัก การก่อตั้งและบริหารธนาคารขยะ และเกิดการสร้างเครือข่ายในลักษณะที่มีจุดร่วมด้วยกัน

4. ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการจัดการขยะฐานศูนย์

สำหรับปัญหาของการจัดการขยะฐานศูนย์ของเทศบาลตำบลปริกที่ประจักษ์ชัดที่สุดคือ การทำให้พนักงานเทศบาลมีจิตสำนึกในการทำงานเชิงพัฒนา เพื่อตอบสนองต่อนโยบายของผู้บริหาร และการมีส่วนร่วมของพนักงานเทศบาลต่อนโยบายและคณะผู้บริหาร

ดังนั้นแนวทางการแก้ไขปัญหาคือ การเปิดรับหรือการรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน รวมถึงการเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นร่วมสะท้อนปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นด้วย ซึ่งเทศบาลตำบลปริกพยายามมุ่งเน้นการบริหารงานด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม สำหรับการแก้ไขปัญหาความไม่เข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะฐานศูนย์จะมีการฝึกอบรมโดยอาศัยวิทยากรจากภายนอกองค์กร มุ่งเน้นการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการและการสนทนากลุ่มเป็นสำคัญ

5. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายของการจัดการขยะฐานศูนย์

5.1 ผู้บริหารต้องรักษาภาคีหรือเงื่อนไขใดๆ ที่จะทำให้นโยบายการจัดการขยะฐานศูนย์เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืน

5.2 ผู้บริหารต้องสนับสนุนให้พนักงานในองค์กรเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Agents) และเน้นการปฏิบัติงานแบบตอบสนองซึ่งกันและกัน (Interactive) ระหว่างพนักงานและประชาชนในชุมชน

5.3 ผู้บริหารต้องมีบุคลิกภาพและพฤติกรรมที่ท้าทายต่อสิ่งที่ยากแล้วพยายามทำให้เกิดผลสำเร็จ

5.4 การขยายฐานแนวความคิดจากการจัดการขยะฐานศูนย์สู่แนวความคิดขยะเพื่อการพลังงาน

เอกสารอ้างอิง

เทศบาลตำบลปริก. (2552). “ข้อมูลทั่วไป”. *ข้อมูลทั่วไป เทศบาลตำบลปริก*. แหล่งที่มา :
<http://www.tonprik.org/paper/16>, 23 กุมภาพันธ์ 2552.

เทศบาลตำบลปริก. (2552). “นโยบาย”. *ข้อมูลทั่วไป เทศบาลตำบลปริก*. แหล่งที่มา :
<http://www.tonprik.org/paper/16>, 23 กุมภาพันธ์ 2552.

ปานกมล พิสิฐอรุณกุล. (2546). *การส่งเสริมการมีส่วนร่วมและกระบวนการเรียนรู้ของประชาชนในการจัดการมูลฝอยชุมชน : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลปริก อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

บุคคลผู้ให้ข้อมูลเชิงลึก

นายสุริยา ยี่ขุน นายกเทศมนตรีตำบลปริก สัมภาษณ์วันที่ 3 มีนาคม 2552

นางรอปิยะ โต้ะหิม ผู้นำชุมชนตลาดใต้-บ้านกลาง เทศบาลตำบลปริก สัมภาษณ์วันที่ 3 มีนาคม 2552

นางสาวฉันทกาศ เส็นทอง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพัฒนศาสตร์มูลนิธิ กรรมการ
 ธนาคารขยะ เทศบาลตำบลปริก สัมภาษณ์วันที่ 3 มีนาคม 2552

เด็กหญิงกัญญ์สุดา อาหมีน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพัฒนศาสตร์มูลนิธิ กรรมการ
 ธนาคารขยะ เทศบาลตำบลปริก สัมภาษณ์วันที่ 3 มีนาคม 2552

เด็กหญิงรุ่งอรุณ ปานนพภา นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพัฒนศาสตร์มูลนิธิ กรรมการ
 ธนาคารขยะ เทศบาลตำบลปริก สัมภาษณ์วันที่ 3 มีนาคม 2552